

El procés d'edició de les obres de l'Institut i la incidència que té en els diferents aspectes de la correcció i la traducció

JOSEP M. MESTRES I SERRA
Cap del Servei de Correcció

El text que segueix resum, d'una manera esquematitzada, l'exposició feta per l'autor en la seva ponència.

1. El procés d'edició de les obres de l'Institut d'Estudis Catalans

El procés d'edició de les obres de l'Institut d'Estudis Catalans segueix les fases següents:

- 1) Si cal, composició dactilogràfica de l'original, sigui com a resultat d'una traducció o com a còpia literal d'un original en suport de paper, que consisteix a:
  - 1.1) Picar el text tenint en compte els *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)* (§ 5.9 i 5.10). Els dubtes gramaticals i de contingut que romanen al final de la composició se senyalen amb llapis per consultar-los al Servei de Correcció i, si cal, als autors o curadors de l'obra.
  - 1.2) Arxivar el document resultant en disquets de 3,5" de format, en la versió 97 o una de posterior del programa de tractament de textos MS Word, o bé en la versió 6.1 o una de posterior del programa Wordperfect; en tots dos casos, han de ser versions per a PC.

- 1.3) Imprimir per una cara, en fulls blancs, el document resultant d'acord amb els *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)* (§ 5.10).
- 2) Preparació de l'original per a la impremta,⁵ que consisteix a:
- 2.1) Corregir gramaticalment l'original des del punt de vista normatiu, però amb el màxim respecte per l'estil de redacció de l'autor o l'autora (les propostes de correcció definitives s'han d'indicar amb color vermell). Els dubtes gramaticals i de contingut que romanen al final de la revisió se senyalen amb llapis per consultar-los al Servei de Correcció i, si cal, als autors o curadors de l'obra.
  - 2.2) Comprovar tots els noms propis que apareixen en l'original (especialment, noms de persona i noms de lloc); els que no es poden documentar o són dubtosos, se senyalen amb llapis per consultar-los al Servei de Correcció.
  - 2.3) Adequar tipogràficament l'original, d'acord amb els *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)*. Els dubtes de disposició del text que romanen al final de la revisió se senyalen amb llapis per consultar-los al Servei de Correcció i, si cal, al cap de Producció Editorial de l'Institut.
  - 2.4) Al mateix temps que es llegeix l'original, confegir o completar la llista d'abreviacions de l'obra, per tal d'assegurar la grafia de les abreviacions emprades i la coherència gràfica d'aquestes al llarg del text. Si l'obra no en té i el nombre d'abreviacions ho aconsella, es proposa d'afegir una llista d'abreviacions a l'original.
  - 2.5) Al mateix temps que es llegeix l'original, confegir o comprovar la taula de l'obra, per tal d'assegurar la perfecta correspondència entre títols i taula. Si la taula resultant és massa extensa per figurar completa al començament de l'obra, es trasllada al final d'aquesta amb el títol *Índex general*, i es reserven per a la taula inicial només els tres primers nivells de títols, com a màxim. (En aquests casos, la taula ha de contenir un apartat titulat *Índex general*, i l'índex general, un apartat titulat *Taula*.)
5. Si s'ha dut a terme la fase 1 en tots els detalls, s'ometen les fases 2 i 3.

- 3) Introducció en el disquet, si s'escau, de les correccions fetes damunt de l'original en paper, que consisteix a:
  - 3.1) Copiar els fitxers dels disquets originals en un subdirectori de l'ordinador del corrector/ra creat expressament perquè contingui tota l'obra i únicament aquesta. (Durant aquesta operació, els disquets originals han d'estar protegits d'escriptura en tot moment, per tal d'evitar-ne la modificació o que s'hi esmunyeixi cap virus informàtic.)
  - 3.2) Introduir totes les correccions en els fitxers que hi ha a l'ordinador del corrector/ra i disposar el text tipogràficament d'acord amb els *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)*. Si hi ha gràfics el text dels quals no es pot modificar amb el programa de tractament de textos, cal fer-ne una fotocòpia (vegeu la subfase del § 3.4).
  - 3.3) Imprimir tota l'obra d'acord amb els *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)* (§ 5.10) i revisar-la, a fi d'esmenar els errors o obllits que s'hagin pogut produir durant el procés d'introducció de correccions.
  - 3.4) Una vegada la sortida d'impressora és totalment correcta, afegir-hi —en el lloc corresponent i amb la numeració de les pàgines adequada— els fulls que contenen els gràfics originals amb les correccions fetes amb color vermell (les fotocòpies fetes en la subfase del § 3.2 s'han de posar en el lloc de l'original d'on s'han tret els gràfics suara esmentats).
  - 3.5) Arxivar en disquets nous els fitxers definitius corresponents a tota l'obra, els quals van numerats correlativament i porten un títol indicatiu del contingut. (Els fitxers que hi ha en l'ordinador del corrector/ra no s'han d'esborrar fins que s'han corregit les primeres proves d'impremta.)
- 4) Correcció de les primeres proves d'impremta (dites també *galerades*), que consisteix a:
  - 4.1) Comparar la integritat i la literalitat del text de la galerada amb les de l'original imprès en la subfase del § 3.4, o bé amb l'original que conté totes les correccions introduïdes en la fase 2, o bé amb l'original resultant de la fase 1, segons correspongui.

- 4.2) Tornar a llegir tota l'obra com si fos un original, a fi d'assegurar la completa correcció lingüística i la plena adequació tipogràfica de la galerada. Els dubtes de tota mena que romanen al final d'aquestes dues subfases se senyalen amb llapis per consultar-los al Servei de Correcció i, si cal, als autors o curadors de l'obra.
- 5) Correcció de les segones proves d'impremta (dites també *primeres pàgines*), que consisteix a:
  - 5.1) Comprovar que s'han introduït totes les correccions indicades en les primeres proves.
  - 5.2) Comprovar que en la foliació i en els inicis i els finals de l'obra s'han aplicat els *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)*.
  - 5.3) Posar la numeració en la taula i, si s'escau, en els índexs de l'obra.
- 6) Correcció de les terceres proves d'impremta (dites també *segones pàgines*), que consisteix a:
  - 6.1) Comprovar que s'han introduït totes les correccions indicades en les segones proves i que no s'han produït modificacions anòmales alienes en la resta del text.
  - 6.2) Tornar a comprovar que en la foliació i en els inicis i els finals de l'obra s'han aplicat els *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)*.
  - 6.3) Comprovar que la numeració de la taula i, si s'escau, dels índexs de l'obra es correspon amb la paginació d'aquestes terceres proves.
- 7) Correcció de les proves següents, si cal demanar-ne més. El procediment ha de ser el mateix que el de la fase 6.

2. Altres aspectes de la relació entre els col·laboradors i col·laboradores externs i el Servei de Correcció

2.1. *Perfil del col·laborador/ra del Servei de Correcció*

El perfil bàsic dels col·laboradors i col·laboradores externs del Servei de Correcció de l'Institut d'Estudis Catalans és el següent:

1) Ésser llicenciat en filologia catalana o en traducció i interpretació al català. La llicenciatura en qualsevol altra especialitat es pot tenir en compte sempre que l'experiència acreditada en el punt 4 palesi un domini aprofundit de la normativa de la llengua catalana.

2) Haver seguit un curs de correcció de textos en una institució acreditada en l'àmbit de la correcció.

3) Haver obtingut el certificat de correcció de textos orals i escrits de la Junta Permanent de Català.

4) Demostrar experiència en la correcció de textos escrits.

5) Tenir un coneixement aprofundit dels programes de tractament de textos MS Word (a partir de la versió 97) o Wordperfect (a partir de la versió 6.1 per a Windows) per a PC.

2.2. *Bibliografia essencial per a la correcció dels textos que publica l'Institut d'Estudis Catalans*

Els col·laboradors i col·laboradores externs han de disposar, per a la preparació dels originals que publica l'Institut —tant si provenen dels autors com si són el fruit de la traducció feta pel mateix col·laborador/ra—, de la bibliografia essencial que segueix (les obres destacades amb lletra negreta són imprescindibles).

Aquesta bibliografia ha estat ordenada segons la seva prioritat normativa dins quatre grans apartats temàtics:⁶

- sobre normativa lingüística
- sobre lèxic, fraseologia i terminologia
- sobre noms propis
- sobre convencions gràfiques i tipogràfiques.

6. Les obres que apareixen destacades amb lletra negreta s'han de consultar obligatòriament en el procés de correcció o traducció dels textos de l'Institut.

a) *Sobre normativa lingüística*

1. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana*. 2a reimpr., corr. Barcelona: Enciclopèdia Catalana: Edicions 62: Publicacions de l'Abadia de Montserrat; València: Tres i Quatre; Palma: Moll, 1997.
2. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Documents normatius 1962-1996: (Amb les novetats del diccionari)*. Barcelona: IEC, 1997.
3. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, I: Fonètica*. 1a reimpr. de la 3a ed. Barcelona: IEC, 1999.
4. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, II: Morfologia*. 1a reimpr. de la 4a ed. Barcelona: IEC, 1999.
5. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Documents de la Secció Filològica, III*. Barcelona: IEC, 1996.
6. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Documents de la Secció Filològica, II*. 3a ed., revisada. Barcelona: IEC, 1996.
7. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Documents de la Secció Filològica, I*. Barcelona: IEC, 1990.
8. FABRA, Pompeu. *Gramàtica de la llengua catalana*. 7a ed. [1933]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1995. [Edició facsímil]
9. BADIA I MARGARIT, Antoni M. *Gramàtica de la llengua catalana: Descriptiva, normativa, diatòpica, diastràtica*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1994.
10. BADIA I MARGARIT, Antoni M. *Gramàtica catalana*. Barcelona: Gredos, 1962. 2 v.

b) *Sobre lèxic, fraseologia i terminologia*

1. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana*. 2a reimpr., corr. Barcelona: Enciclopèdia Catalana: Edicions 62: Publicacions de l'Abadia de Montserrat; València: Tres i Quatre; Palma: Moll, 1997.
2. *Gran diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
3. *Gran enciclopèdia catalana*. 2a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986-1993. 25 v.
4. *Gran Larousse català*. Barcelona: Edicions 62, 1990-1993. 10 v.
5. MESTRES, Josep M. [et al.]. *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. Barcelona: Eumo: Universitat de Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat: Universitat Pompeu Fabra, 1995.

6. RASPALL, Joana; MARTÍ, Joan. *Diccionari de locucions i frases fetes*. Barcelona: Edicions 62, 1996.
7. ALCOVER, Antoni M.; MOLL, Francesc de B. *Diccionari català-valencià-balear*. 2a ed. Palma: Moll, 1962-1968. 10 v.

c) *Sobre noms propis*

1. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Documents de la Secció Filològica, III*. Barcelona: IEC, 1996.
2. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Directori de membres de l'Institut d'Estudis Catalans, 1907-1997*. Barcelona: IEC, 1997.
3. MESTRES, Josep M. [et al.]. *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. Barcelona: Eumo: Universitat de Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat: Universitat Pompeu Fabra, 1995.
4. *Gran enciclopèdia catalana*. 2a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986-1993. 25 v.
5. *Atles universal català*. 3a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1991.
6. *Gran Larousse català*. Barcelona: Edicions 62, 1990-1993. 10 v.
7. MESTRES, Josep M.; GUILLÉN, Josefina. *Diccionari d'abreviacions*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992.

d) *Sobre convencions gràfiques i tipogràfiques*

1. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Aplicació al català dels criteris de transcripció de l'Associació Fonètica Internacional*. Barcelona: IEC, 1999.
2. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SERVEI DE CORRECCIÓ. *Criteris de disposició gràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)*. 7a versió. Barcelona: IEC, 1999. [Document intern]
3. MESTRES, Josep M. [et al.]. *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. Barcelona: Eumo: Universitat de Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat: Universitat Pompeu Fabra, 1995.
4. MESTRES, Josep M.; GUILLÉN, Josefina. *Diccionari d'abreviacions*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992.

3. Relació economicolaboral amb el col·laborador/ra

Actualment, la relació economicolaboral que l'Institut d'Estudis Catalans manté amb els seus col·laboradors i col·laboradores externs és la següent:

- 1) El col·laborador/ra és considerat com un mer proveïdor de l'Institut.
- 2) El col·laborador/ra està donat d'alta de l'IAE i a la Seguretat Social (règim d'autònoms).
- 3) El col·laborador/ra rep, en el moment de recollir el text que ha de tractar, un butlletí de comanda signat pel secretari general i el gerent de l'Institut en què se li encarrega explícitament la feina.
- 4) El col·laborador/ra lliura a l'Institut una factura amb IVA per cada feina duta a terme, d'acord amb el butlletí de comanda corresponent. Aquesta factura es presenta al final del treball o bé després d'haver corregit les primeres proves d'impremta (a fi de facilitar el cobrament dins un termini raonable). En casos excepcionals, es pot partir la factura en dos o tres pagaments.

4. Proposta de constitució d'un grup d'estudi

Un cop vist amb detall el procés d'edició de les obres que publica l'Institut d'Estudis Catalans i els altres aspectes de la relació entre els col·laboradors i col·laboradores externs i el Servei de Correcció, i amb la finalitat d'implicar-los al màxim en el dit procés d'edició, no solament com a executors d'uns criteris, sinó també com a autors d'aquests, el Servei de Correcció proposa, a tots els col·laboradors i col·laboradores interessats a revisar i, si s'escau, discutir els criteris tipogràfics i d'edició que han d'aplicar, que facin saber al responsable del Servei aquest interès de seguida.

Si és possible, abans d'acabar l'any 1999 el Servei de Correcció convocarà les persones interessades a una reunió, a fi de constituir-se com a grup d'estudi i d'establir un pla de treball.

7. La traducció, en principi, és exempta de la tributació de l'IVA.